

slovensko slavnostno koračnico. Nato je pozdravila številno občinstvo z daljšim govorom s. Hameršakova, predsednica kola in za njo so se vrstili ljubki solospjevi, igra na klavirju in vijolini, recitaciji, jubilejna koračnica (trio kola Komensky-Vaken, Havliček, Lenšček) in končno zopet orkester. — Izmed pevke, ki so vse prav dobro odpele svoje pesmi, je občinstvu najbolj ugajal nastop gđe. Vajde Lovšetove, hčerke dobro znane slovenske pevke-umetnice. Slavnostni govor je imel prof. dr. Robič, ki je podal našemu učiteljskemu naraščaju predvsem smernice, kako naj nastopa mlad učitelj-abstinent med narodom. Vsi nastopajoči so želi za svoja proizvajanja obilo zasluženega priznanja, le to mi ni bilo všeč, da so nekateri menda neabstinenti izražali svoje priznanje prehrupno. Tudi to naj bo dostojno in zlasti ob takih prilikah naj pokaže naša mladina vsekako več resnosti. Sicer pa moram priznati, da je sedanja trezna mladina v treznostnem tednu pokazala toliko „resnosti in energije, da si od nje lahko obetamo mnogo lepših in boljših dni za naš narod.

R. Horvat st.

Kronika.

Dr. A. Gosar je imel v »Slovenca« končno besedo, v kateri je izvajal:

I.

Zal moram konstatirati, da je kritika mojega članka »Uradniško vprašanje«, šla stvarno popolnoma mimo mojega članka. Kritiki so tolkli po nekem namišljenih mojih predlogih, ki jih nisem nikjer napisal in so pobijali, česar sploh nisem trdil. Vse ono pa, kar moji kritiki mislijo, da je treba nujno zagotoviti državnemu uradništvu, to se da po moji zamisli prav tako dobro in še boljše urediti, nego je to možno v sedanjem sistemu.

Najprej nekaj splošnega! Samo po sebi se razume, da v svojem članku nisem niti hotel, niti mogel zajeti uradniškega vprašanja v celoti. Ni reš, da »gleadam v uradniškem problemu le kompleks vprašanj, ki se tičejo gmotnih odnošajev med državo kot delodajalcem in državnim nameščencem kot delojemalcem«. Res je samo, da sem se v svojem članku, ki je bil itak že dolg, nujno omejil predvsem samo na eno, v tem primeru gmotno stran tega vprašanja.

Popolnoma se strinjam s konstatacijo, da je »dobro plačano, socialno ugledno, za starost in bolezen preskrbljeno uradništvu stvar eminentno državnega interesa in ne samo vprašanje javnih nameščencev ter problema gospodarskega in socialnega značaja.« Toda to je zame in menda za vsakega človeka, ki je imel kdaj z državo upravo le nekoliko več stika, tako jasno in samo po sebi razumljivo, da mi tega pač ni bilo treba posebej naglašati.

Prav tako se mi je zdelo — in tu mi bo vsak objektivni čitatelj gotovo pritrtil — nepotrebno posebej podčrtavati notorično bedo našega državnega uradništva. Danes ni čas pisati članke, z agitatoričnega vidika. Danes gre le za to, da vsak, kdor more, poskuša po svojih močeh pripomoči k čim pravilnejši rešitvi aktualnih javnih zadev, kakršna je tudi uradniško vprašanje.

Zato je bil in mogel biti pravi moj namen — tudi to mi bo vsak objektivni čitatelj priznal — očitvidno le-ta: Pokazati gmotno stran službenega odnosa državnih nameščencev v taki luči, da bo vidno njegovo pravo stanje in vzroki tega stanja. To je namreč prvi pogoj, če hočemo pričeti tudi to stran uradniškega vprašanja uspešno reševati.

S tega vidika je članek pač lahko prav razumeti. Le poglejmo: Trditvi, da je danes državnega uradništva neprimerno več, nego ga je bilo pred dvajsetimi ali tridesetimi leti, menda vendar ne bo nihče ugovarjal. Prav tako pa tudi nobena trditve in nobena, pa naj si bo še tako razumljiva želja ne spravi s sveta dejstva, da se mora zaslužek in socialni položaj vsakega nekoliko številnejšega stanu nujno odmerjati v skladu z običnimi življenjskimi pogoji. To je prav tako neovrgljivo dejstvo, kakor je nesporno, da stoji plače državnih nameščencev danes znatno pod tem nivojem.

Če je to »gospodarsko-materialistično« naziranje res že tako zastarelo, da ne velja niti v modernem kapitalističnem svetu, potem bi jaz dal vso oblast g. Erjavcu, da omeni in zagotovi uradnikom in n. pr. tudi že delavcem trajno take dohodke, ki bodo presegali pravkar označeno mero! Kako hvalni bi mu bili zato!

Toda pustimo šalo! Če je res potrebno, naj pojasnim to z resničnim zgledom. — V času inflacije so v Avstriji uredili plače nameščencev na podlagi indeksa. Vsak nameščenec s stalno plačo je prejel ob mesecu popolnoma brez ozira na stvarni kurz denarja, toliko plače, da si je mogel nakupiti vsega toliko, kot pred inflacijo. Odlične glave, teoretiki in praktiki so trdili, da je to edino pravilno in uprav vzorno. Življenje pa je reklo: Ne! In nekega dne nameščenci niso več prejeli plač po indeksu! Zakaj ne? Enostavno zato ne, ker ni bilo več sredstev za nje. Inflacija pomeni namreč, da država več troši nego ima stvarnih dohodkov. Država pa pomeni tu približno isto kot družba. Z drugimi besedami: Inflacija pomeni uboženje družbe. Jasno pa je, če postajajo vsi skupaj, kot celota vsak dan revnejši, potem ne more noben količnik številnejši stan držati trajno svojih prvotnih dohodkov. Tako je in tako bo vse dotlej, dokler bo krajček hlebkca manjši od krajca, ki ga lahko odrežeš od velikega hleba.

Slično s trditvijo, da je nemogoče, da bi država, ki ima par stotisoč nameščencev, vsakemu, ki odsluži pri nji dve, tri leta, tudi že priznala popolno stalnost v službi. To je po mojem mnenju prav tako jasno, kakor se na drugi strani ne da utajiti, da v današnjem sistemu že okroglo deset let vobče nimamo uradniške stalnosti. Ali naj tudi še to razložim in dokažem? Ne, vsakemu, kdor misli, so to dejstva, nujna dejstva in ne morda le slučajne prilike.

Če pa je tako, potem ne more biti naša naloga nič drugega, kot da iščemo izhod, da iščemo tako rešitev, ki bo v čim popolnejši meri ustrezala resničnim življenjskim prilikam.

(Dalje prihodnjic.)

Stanovska organizacija UJU

Vabila:

= NOVOMESKO UČIT. DRUŠTVO bo zborovalo v sredo 8. maja 1929 ob 10. uri dopoldne v Zučemberku. Poleg običajnega dnevnega reda referat tov. Krovatove o »socialni vzgoji«. Tovariši(ice), ki reflektirajo na voz iz Novega mesta, naj se do 5. maja javijo tajniku Menardu.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LAŠKI OKRAJ zboruje v sredo 8. maja 1929 ob 8. uri skupno s kranjskim in litijskim učiteljskim društvom v Ljubljani — bela dvorana hotela Union.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ MURSKA SOBOTA zboruje dne 11. maja 1929 v Pečarovicah. Na dnevnem redu je poleg običajnega dnevnega reda tudi predavanje o dunajskem šolstvu. V svrhu preskrbe obedov naj se udeleženci prijavijo po dopisnici tov. Berdonu. — Odbor.

Poročila:

+ KONJIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 7. marca 1929 v Konjicah.

I. Situacijsko poročilo. Učiteljstva v okraju je 66, članstva 63, navzočih 52, t. j. 82%.

Tov. predsednik pozdravi navzoče, posebno novo vstopivšo članico gđe. Kraševce iz Vitanja, spomni se tudi tov. Rupnika, učitelja v pok. v Vitanju, ki je v preteklem mesecu umrl. V znak počaščenja vstanejo vsi raz sedežev.

Došli dopisi so se prečitali in obravnavali.

Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita in odobri.

II. Filozof K. Stancer iz Maribora je predaval o psihotehnični metodi. Govoril je o pomenu in znanju tujih jezikov ter priporočal v ta namen najnovejšo metodo Roberta Mertnerja. Predavanje je bilo zanimivo, kar pričuje tudi, da se je več tovarišic in tovarišev nabavilo knjige te metode.

Pogovorilo se je, kako se imajo došli šolski listi enotno in pravilno izpolniti.

Tov. Malenšek, referent pri prosvetnem referatu sreskega poglavarja je dal navodila in pojasnila o šolski upravi.

Glede pregleda in sestave domoznanske snovi vseh šol v konjiškem okraju se sestavi odbor, v katerega so bili izvoljeni: tov. Rotova, šol. uprav. v Konjicah, tov. Biglez, šol. uprav. v Čadramu in tov. Fridl, šol. uprav. pri Št. Jerncu. Tovariši upravitelji, ki še spisa o domoznanski snovi niso predložili, naj to store čimprej in vpošljejo, da se zadeva do koncem šolskega leta lahko uredi.

Da se bodo imeli vsi člani učiteljskega društva glede učiteljske Samopomoči v evindenci in da se nečlane, posebno mlajše tovariše in tovarišice vzpodbuja k pristopu, jim da potrebna pojasnila itd., se določa za poverjenika za konjiški okraj tov. Božidar Gselman, šolski upravitelj v Tepanjah.

Sprejeli so se sledeči predlogi:

1. Predlog šolskih upraviteljev, navzočih pri zborovanju konjiškega učiteljskega društva dne 7. marca 1929, k okrožnici UJU, poverjeništvu v Ljubljani z dne 21. januarja 1929, št. 572, ki govori o pritožbah, da šolski upravitelji ne podpirajo delovanja tovarišic pri dekliških krožkih in da jih celo ovirajo v njih nesebičnem stremeljenju.

Odobravamo in priznavamo vsako stvarno izvenšolsko delovanje tovarišic, zato odklanjamo pavšalne lekcije in opozoritve s strani poverjeništvu v taki obliki, kakor je iznešena v označeni okrožnici, smatrajoč, da so očitki osnovani le na osebnih nespornostih njenih lokalnega značaja. Radj tega smatramo pravilnejše, da se v vsakem slučaju, kjer se čuti iniciator pokreta oviran od starišev, sporna zadeva razpravlja predvsem pri domači učiteljski konferenci, odnosno pri zborovanju domačega učiteljskega društva, eventualno pred društvenim razsodiščem, nikakor pa naj ne dobivajo take »afere« splošnega značaja in naj ne zahtevajo pri centralnem stanovskem vodstvu organizacije razpravljanja dragocenega časa in delovnih sil — vrhu tega pa obremenjajo organizacijski sklad z nepotrebnimi okrožnicami.

2. Pri vsakem zborovanju naj se stavi na dnevni red razmotrivanje važnejših došlih odlokov. Referent prosvetnega referata sreskega poglavarstva pa naj poda pripombe in pojasnila o šolski upravi.

Rešila so se nekatera vprašanja iz vprašalne skrinjice.

+ UČIT. DRUŠTVO ZA OKRAJ SLOVENJGRADec je zborovalo 10. aprila 1929 v Slovenjgradu.

Statistika: Število učiteljstva v okraju 45, članov v društvu 40 (niso včlanjeni 4 upok. in 2 akt. učiteljici), navzočih 33 (82,5%).

Situacijsko poročilo: Po prečitaniu in odobrenju zapisnika zadnjega zborovanja se je razpravljalo o došlih dopisih; sklepi oziroma predlogi sledijo.

Izvenšolsko delovanje: Ta točka se je radi pičlega časa prelozila na prihodnje zborovanje.

Samoozobrazba: a) Sledilo je predavanje o psihotehnični metodi in svrhu agitacije nabave tozadevnih knjig za priučenje tujih jezikov (Robert Mertner) po visokošolcu g. Karlu Stancerju; več tovarišev(ice) je nato naročilo tozadevne knjige za priučenje raznih jezikov, zlasti francoščine.

b) V velikih počitnicah se vrši manifestno poučno potovanje slov. fer. učit. po Bolgariji. Glavni poverjenik UFS, tov. Mrovlje, povdarja važnost takega potovanja in vabi učiteljstvo k obilni udeležbi; pripravljeno je dati vsa tozadevna pojasnila.

c) Poročilo referenta samoozobrazovalnih krožkov je izkazalo aktivnost vseh treh krožkov.

Slučajnosti: Pov. S. Š. M. gorenjskega društva, tov. Fran Vrečko, je razdelili tozadevne knjige ter vzpodbujal zlasti mlajše učiteljstvo k pristopu.

Določil se je čas, kraj, vzpored prihodnjega zborovanja, ki se bo vršilo v soboto 8. junija v zvezi majniškega izleta v Kotljah.

Sklepi, predlogi in resolucije: a) Glede PRK: Odkrito moramo priznati, da na mnogih šolah PRK samo životari v dokaz, da bi bila potrebna reorganizacija PRK, pri kateri bi sodelovali tovariši(ice), ki delujejo že delj časa pri PRK. V glavnem sestoji delovanje PRK v prisilnem pobiranju članarine in da se odpošlje od vsake prireditve 50% dobička glavnemu odboru PRK. Zato se pa prirejajo igre itd. brez okrija PRK, da odpade 50% znesek. — Izveštaj pro 1927./28. je netočen: marsikatera šola je več storila kakor šole, ki so v izveštaju, a niso navedene. — Obl. odbor PRK se naproša, da piše v nadalje vse na šole naslovljene dopise v »manj ostrem tonu, kajti zadnji dopisi sigurno ne vplivajo dobro na intenzivno delovanje.

b) Glede Jug. Mat.: Zeketi bi bilo, da bi se odpravilo nabiranje jaje za Jug. Mat. (samo denarni znesek!); to iz vzgojnega stališča.

c) Glede okrožnice, objavljene v »Učit. Tov.« št. 22. z dne 10. jun. 1929 v zadevi Mlad. čtiva se je sklenilo sledeče: Sestaviti naj se dva odbora v Ljubljani in v Mariboru, ki naj preudarita vprašanje vsestransko — tudi iz mater. stališča — in naj stavita konkretne predloge, o katerih se naj potem razpravlja na društvenih zborovanjih.

č) Glede prizivov proti kaznovanju strank radi neopravičenih šolskih zamud se je sklenilo prositi oblastni šolski odbor mariborske oblasti v Mariboru, da naj ta ne vzame prepozno vpsolanih prizivov proti kaznovanju strank radi neopravičenih šolskih zamud v pretres, temveč jih naj brezpogojno zavrže. — Istočasno se sklene prositi naslov, da naj deluje na to, da kaznovanje strank radi neopravičenih šolskih zamud zopet prevzamejo sreski poglavarji, ker oni imajo izvršilno moč.

d) Glede nagrad tajnikom krajskih šolskih odborov: Oblastni šolski odbor mariborske oblasti v Mariboru se naproša, da izenači svoje tolmačenje glede nagrade tajnikom krajskih šolskih odborov na enorazrednicah s tolmačenjem, kakor je v ljubljanski oblasti, tako da pripada tajnikom-upraviteljem na šolah z 1 do 100 otrok 50 Din mesečno, pri nad 100 otrocih pa mesečno 70 Din. To prošnjo podpiramo:

1. Delo tajnika v mariborski oblasti je isto kakor v ljubljanski — isto delo isto plačilo.

2. Delo upravitelja na enorazrednici je lahko večje kot upravitelja na dvorazrednici, ker se morajo le ti pripraviti na pouk za 4 različne oddelke, dočim imajo na dvorazrednici le 2 različni stopnji v enem razredu. Drugič je tudi admin. delo lahko večje. Saj obstojajo enorazrednice z nad 90 otroci, dočim so možne dvorazrednice s 60 do 70 otroci.

3. Razmere v krajih z enorazr. so običajno manj povoljne kakor v krajih z večrazrednicami in so učitelji v takih krajih že itak v slabšem položaju. Ker tudi ni drugih dejanskih vzrokov, ki bi upravičevali omalovaževati delo na enorazr., naj se enorazr. ne zapostavljajo, ko govorijo vse okolščine v njihov prid in jih ne loči drugo, kot težavnejše delo in beseda »enorazrednica« od drugih šol.

4. Res je sicer, da prizna uredba izrecno upraviteljem-tajnikom na dvo- in večrazrednicah nagrado, a če se je smatral Oblastni šolski odbor ljubljanske oblasti kompetentnega da tolmači to določbo, kakor jo je, tedaj ni dvoma, da pripada ista kompetenca tudi oblastnemu šolskemu odboru mariborske oblasti.

e) Glede nagrad za vzorne šolske vrtove šolskih upraviteljev se naproša kom. obl. samouprave marib. obl. v Mariboru, naj povzroči, da bodo imeli pravico predlagati nagrade vredne šolske upravitelje šolski nadzorniki, ki imajo itak priliko ogledati si šolske vrtove ko nadzorujejo šole.

f) Glavne počitnice: Velike počitnice v mariborski oblasti naj so izenačijo s počitnicami v ostalih oblastih z vzrokom, ki ga je že objavil tov. Mrovlje v »Učit. Tov.« v članku »O nameravani uvedbi jesenskih počitnic v mariborski oblasti«.

g) Učit. dom v Ljubljani se naproša, da odgovori na vsako zaželjeno informacijo vsaj tekom par dni.

+ UČIT. DRUŠTVO ZA SREZ MURSKA SOBOTA je zborovalo v soboto, dne 6. aprila 1929 ob 9½. uri v državni osnovni šoli.

Tovariš predsednik je otvoril zborovanje ob napovedani uri z običajnim pozdravom. Obzaluje, da je udeležba bolj srednja (navzočih 50). Prav iskreno pozdravi novo vstopivši članici Vukan Vakerijo iz Ženavlj in Sprager Daniela iz Tišine. Omenja tudi,

★ PREČITAJTE !!!

BINKOŠTNA VELEPRODAJA

Od 22. aprila do 15. maja

J. GROBELNIK
LJUBLJANA ★ MESTNI TRG 22

Vam nudi dobro blago po sledečih cenah:

Kamgarn	Sportni ševiot	Couvercoat
po Din 89	po Din 52	po Din 85
" 99	" 60	" 110
" 109	" 72	" 135
" 130	" 85	" 150
" 150	" 98	" 180
" 180	" 120	" 220
" 199	" 155	

Angleški štof najfinejše kvalitete od Din 260 do 350

Damsko volneno	Foulard	po Din
Poplin	po Din	45
Kasha	" "	75
Modno	" "	80
la plašče	" "	120
Rips	" "	150
Couvercoat	" "	160

Svile	po Din
Umetne	24
Rožaste	27
Tkane	36

Svilene rute od Din 48 do 105 / Zastori / Žepni robci Preproge / Predposteljniki

Razen tega pa popolnoma zastonj: pri nakupu volnenega blaga do 400 Din — 6 robcev, " " " " " 1000 " — ostanek za otroško obleko. Pri večjem nakupu pa po dogovoru do 10% vrednosti.

Oglejte si!

Prepričajte se!